

A ROCAGUINARDA DONEM UN PAS CAP A LA SOBIRANIA ENERGÈTICA

Per que no es pot llegir a les fosques...

El 1979 es va constituir Rocaguinarda com a cooperativa de consum amb la finalitat d'apropar la cultura i les seves diferents manifestacions al barri i facilitar l'accés, a les persones sòcies, als productes culturals, especialment els llibres. L'any següent va obrir les portes la llibreria i local social al carrer Xiprer 13.

En el decurs del temps es va incorporar, al mateix espai, una secció de productes ecològics i cooperatius de consum alimentari i de neteja.

Finalment, l'any 2006 amb la creació d'Ecorocaguinarda es promou el consum agroalimentari amb relació directa amb els productors, mitjançant la cistella setmanal autogestionada pel grup.

L'any 2014 ens donem d'alta a SOM Energia i el 2015 el grup local fa alguna reunió a la llibreria. El 2016 col·laborem en la parada de SOM per Sant Jordi. El febrer de 2017 signem un acord d'intercooperació i el nostre local social fa de punt d'informació quinzenalment.

L'experiència adquirida amb la participació en la posada en marxa del primer hort municipal de gestió comunitària a Barcelona (Pla i Armengol) i en la creació de la xarxa de suport mutu del barri durant el confinament degut al Covid19, ens ha fet veure que podem anar més lluny en l'organització comunitària, d'acord amb els principis democràtics, assemblearis i solidaris de la ESS, d'altres sobirania a més de l'alimentària o la cultural.

L'assemblea general de Rocaguinarda del passat 19 de juny ha acordat que la Cooperativa sigui **un element actiu de promoció de la sobirania energètica amb la creació d'una comunitat energètica local (CEL)** al nostre barri, en col·laboració amb altres actors del món energètic i entitats del barri.

PER QUÉ CAL LLUITAR PER LA SOBIRANIA ENERGÈTICA?

L'actual crisi social i econòmica que patim producte de la incompatibilitat entre el mode de producció capitalista (mercat/creixement continu/destrucció de recursos naturals/benefici privat) i els límits finits del planeta té com un dels seus màxims exponents l'emergència climàtica.

I per combatre aquesta emergència no n'hi ha prou amb la reducció d'emissions o la descarbonització de l'activitat econòmica. Cal fer-ho amb mesures que promoguin la democràcia, la justícia social, de gènere i ecològica.

A partir dels aprenentatges d'altres lluites, com La Vía Campesina, al 2014 la Xarxa per la Sobirania Energètica llança una proposta de definició de sobirania energètica entesa com:

“El dret dels individus conscients, les comunitats i els pobles a prendre les seves pròpies decisions respecte a la generació, distribució i consum d'energia, de manera que aquestes siguin

apropiades a les circumstàncies ecològiques, socials, econòmiques i culturals, i sempre que no afectin negativament a tercers”

Els darrers anys s’han anat desenvolupant iniciatives d’autoconsum compartit amb molts entrebancs per part de les normes reguladores i per les distribuïdores. Finalment, tenim dues directives de la EU que afavoreixen i permeten la producció i autoconsum distribuït comunitari:

La Directiva d’Energies Renovables (DER, Directiva (EU) 2018/2001 del Parlament Europeu i del Consell, de 11 de desembre de 2018), la qual introdueix les **Comunitats d’Energies Renovables**.

La Directiva del Mercat Interior d’Electricitat (DMIE, Directiva (UE) 2019/943 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019), la qual introdueix les **Comunitats Ciutadanes d’Energia**.

Aquesta darrera es troba en fase avançada de ser transposada a la normativa espanyola. De moment, la normativa vigent a l’estat espanyol és el **RDL 23/2020 de 23 de juny** pel que s’aproven mesures en matèria d’energia i s’inclou la figura de les “Comunidades Energéticas Renovables” i es defineixen com:

“entidades jurídicas basadas en la participación abierta y voluntaria, autónomas y controladas efectivamente por socios o miembros que se encuentran en las proximidades de los proyectos de energías renovables que son propiedad de dichas entidades jurídicas y que éstas han desarrollado, cuyos socios o miembros son personas físicas, PYMES o autoridades locales, incluidos los municipios, **y cuya finalidad principal es proporcionar beneficios ambientales, económicos o sociales** a sus socios o miembros o a las zonas locales en las que operan, en lugar de beneficios financieros”

LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES LOCALS EN EL MARC DE LA SOBIRANIA ENERGÈTICA

Què són les comunitats energètiques locals?

Les CELs són organitzacions constituïdes com agrupacions que poden estar compostes per diferents agents: persones físiques (veïnat), entitats i col·lectius sense ànim de lucre, PIMES locals i/o administracions locals. És remarcable la incorporació imprescindible de les persones físiques que conviuen en el territori on es desenvolupa l’activitat i que haurien de ser les persones que prenen les decisions finals de la CEL o almenys tenir un vot tant per persona física com per jurídica.

Aquests agents, de forma voluntària, s’organitzen per protegir i satisfer els seus drets energètics en el territori on conviuen, en base als principis del cooperativisme, el bé comú, l’empatia i la convivència amb el seu entorn i amb les persones i territoris afectats pels recursos energètics i materials que utilitzen. Les CELs han de partir de l’adaptació a les circumstàncies ecològiques, socials, econòmiques i culturals del territori on es troba i la responsabilitat de minimitzar l’impacte que l’obtenció d’aquests recursos energètics i materials associats pugui tenir sobre el territori, tant propi com aliè, i la salut i la qualitat de vida de les persones i del planeta.

Així doncs, es poden destacar tres elements clau en qualsevol CEL:

La centralitat dels seus membres en la **presa de decisions de tipus democràtic participatiu**, amb possibilitats de participació significativa i real, alhora que corresponsabilitat dels membres en relació al govern de l'activitat energètica.

Paper vertebrador de la responsabilitat social i ambiental en la presa de decisions energètiques. Objectius i finalitats del col·lectiu de tipus no lucratiu, prioritzant **objectius de tipus social i ecològic**.

La **vinculació al territori i als territoris limítrofs**, i la importància de la dimensió local en l'establiment.

LA PROPOSTA DE ROCAGUINARDA

Creació d'una Comunitat Energètica Local al Guinardó i barris propers per la generació i consum comunitari d'energia fotovoltaica en cobertes d'edificis de titularitat pública.

Rocaguinarda, al ser cooperativa de consum i sense afany de lucre, compleix un primer requisit per promoure i/o gestionar la CEL i molt important: la figura jurídica. Això, sense perjudici de que en el futur es pugui decidir la creació d'una nova entitat "ad hoc".

En un radi de 500 metres des del local social de Rocaguinarda hi trobem diversos equipaments de titularitat municipal que tenen cobertes adequades, per la seva orientació i les hores d'insolació que reben. A més, una bona part de les persones sòcies de la cooperativa resideixen dins d'aquesta àrea.

Amb dos d'aquests equipaments, Casal d'Entitats Mas Guinardó i Casal de Joves Girapells, hi ha activitats compartides i molt bona relació de fa anys. Estem estudiant altres equipaments com la Biblioteca Caterina Albert, encara que no és del Districte Horta-Guinardó.

Un altre factor important és el de tenir un acord d'intercooperació signat l'any 2017 amb SOM Energia

Tenim bones relacions amb totes les entitats del barri amb les que compartim diversos espais, el que ens permetrà cercar la col·laboració i participació en el projecte del conjunt del moviment associatiu.

La proposta de sortida consisteix en dissenyar un pilot de comunitat energètica conjuntament amb el grup local de Barcelona de SOM Energia i amb l'Enginyeria cooperativa Azimut360, que ja ens han manifestat la seva disposició a participar. La comunitat construirà i gestionarà una instal·lació solar fotovoltaica en una coberta o terrat municipal.

L'assemblea de Rocaguinarda va decidir constituir un grup motor del projecte que com a primer objectiu es fixa la definició completa de la proposta, tant en els seus aspectes tècnics, de governança i relacionals amb la presentació al concurs del Germinador social.

